

De Goede Dialoog

Het Afvalreferendum Bevraagd

Verslag van de enquête en de wijkdialogen over het afvalreferendum in de gemeente Zoetermeer maart 2022

DOE MEE: JA of NEE?

U weet het ongetwijfeld. Tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen op 14-15-16 maart 2022 wordt er een referendum gehouden over het door de gemeenteraad in december 2020 vastgestelde Afval- en grondstoffenbeleidsplan.

Door de gemeente wordt u als inwoners van Zoetermeer gevraagd 'wel' of 'niet' in te stemmen met het beleidsplan in zijn geheel. Dat beleidsplan omvat echter veel diverse onderdelen die op verschillende wijzen van invloed zijn op uw praktisch afvalgedrag. Het is dan ook best wel lastig om tot een weloverwogen eindoordeel te komen.

Als een groepje kritische mede-Zoetermeesters willen wij u graag helpen bij het maken van die ingewikkelde afweging. Dat doen we door met u in gesprek te gaan over het beleidsplan. We hebben een enquête opgesteld - zie www.degoedediaalog.nl - waarin wij u vragen naar uw algemene opvatting

stijgen bij de vraag wat deze uitkomsten bijdragen aan het nadenken over het goede antwoord op de ja-nee-vraag voor u.

Na afloop van alle wijkdialogen zullen we de algemene conclusies van de enquête en van de wijkeamingsproblemen verspreiden via gangbare de sociale media.

En op onze speciale website www.degoedediaalog.nl. Hoe meer deelnemers... des te representatiever zijn de uitkomsten! Daar vindt u ook de link om mee te doen aan de enquête.

gen over het scheiden van afval en naar uw mening over de belangrijkste onderdelen van het voorgenomen beleid. Als u die enquête invult, kunt u aan het einde van de vragenlijst aangeven of u ook wilt deelnemen aan een wijkdialoog.

Wij hebben 5 wijklusters gemaakt. Per cluster organiseren we een digitale ontmoeting (via Teams). Omwille van een goede dialoog is het aantal deelnemers beperkt tot 15 per cluster. In deze wijkdialogen worden de resultaten van de enquête voor de desbetreffende wijken besproken. Uiteraard wordt

De Goede Dialoog

www.degoedediaalog.nl



Wij bedanken de 1.100 Zoetermeesters voor hun medewerking aan de enquête over het afvalreferendum

Jochem den Dulk

Frans Muijzers

Ton Lammertink



De Goede Dialoog

13% ja + 86% problemen restafval
13% ja + 86% kennis van scheiding
81% problemen restafval
75% scheidt plastic en blik

www.degoedediaalog.nl



STEM: JA of NEE?

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



EINDVERSLAG ENQUÊTE AFVALREFERENDUM

4 maart 2022

HOOFDSTUK 1 De aanleiding

Tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen op 14-15-16 maart 2022 wordt er een referendum gehouden over het door de gemeenteraad in december 2020 vastgestelde Afval- en grondstoffenbeleidsplan.

Door de gemeente wordt via dit referendum inwoners van Zoetermeer gevraagd 'wel' of 'niet' in te stemmen met het beleidsplan in zijn geheel. Dat beleidsplan omvat echter veel diverse onderdelen die op verschillende wijzen van invloed zijn op het praktisch afvalgedrag. Het is dan ook best wel lastig om tot een weloverwogen eindoordeel te komen.

Als een groepje kritische mede-Zoetermeesters hebben wij de stadgenoten daarom geholpen bij het maken van die ingewikkelde afweging. Dat hebben we gedaan door in gesprek te gaan over het beleidsplan. We hebben een enquête opgesteld waarin wij gevraagd hebben naar algemene opvattingen over het scheiden van afval en naar de meningen over de belangrijkste onderdelen van het voorgenomen beleid. We ontvingen 1.100 ingevulde vragenlijsten. Dat is een even grote als onverwachte respons. Kennelijk leeft het enorm onder de bevolking.

De respondenten konden ook aangeven of ze in wijkdialogen nader van gedachten wilden wisselen. De belangstelling daarvoor was ook vrij groot. Wij hebben 5 wijkclusters onderscheiden. Per cluster organiseerden we een digitale ontmoeting (via Teams). In deze wijkdialogen werden de resultaten van de enquête voor de desbetreffende wijken besproken en vergeleken met de algemene cijfers voor de stad als geheel. Ook werd stilgestaan bij de vraag wat deze uitkomsten bijdragen aan het nadenken over het goede antwoord op de ja-nee-vraag voor de inwoners. Daarnaast werden diverse adviezen gegeven en wensen uitgesproken over hoe de gemeente de bestaande praktijk - met veel ervaren overlast - kan verbeteren en over in welke richting het beleid zou moeten worden aangepast.

Met de enquête en de wijkdialogen hebben we willen bijdragen aan de meningsvorming bij stadgenoten over het afvalreferendum. Wij hebben ons daarbij neutraal opgesteld ten opzichte van de inhoudelijke vragen en van de eindvraag 'wel/niet instemmen'. Wij zagen voor onszelf slechts een faciliterende rol weggelegd bij het nadenken over welke argumenten men belangrijk kan vinden bij het opmaken van een eindoordeel over het hele beleidsplan.

De rapportage is opgesteld in hoofdlijnen. In bijlage 1 staan de algemene gegevens die de basis vormden voor de wijkdialogen en de conclusies. Specifieke wijkgegevens maken daar geen deel van uit. Opvallende afwijkingen worden in de rapportage zelf benoemd. In Bijlage 2 staan vijf korte reflecties op de WijkTeams-sessies opgenomen; deze verschenen eerder op Facebook.

Wij hebben gebruik gemaakt van de speciale subsidieregeling die de gemeenteraad heeft ingesteld om maatschappelijke campagne-initiatieven (mede) te financieren. Wij danken op deze plaats de gemeenteraad voor deze mogelijkheid en het college van burgemeester en wethouders voor het toekennen van onze aanvraag.

Een laatste woord van dank gaat uit naar onze mede-initiatiefnemer Ron Verhaak, die ons helaas ontviel voordat we aan het echte werk konden beginnen.

De Goede Dialoog,
Jochem den Dulk, Ton Lammertink en Frans Muijzers

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



HOOFDSTUK 2 De resultaten in cijfers

Het is veel, 1.100 respondenten. Maar het is geen aselechte steekproef uit de Zoetermeerse bevolking. Hoewel het getalsmatig meer dan volwaardig is, kan niet worden gesteld dat de uitkomsten vanuit wetenschappelijk oogpunt representatief zijn voor de stad. Dat was ook niet onze insteek. We wilden inwoners helpen met het nadenken over het vraagstuk. Zij die zich daartoe uitgenodigd voelden hebben de keuze gemaakt om mee te doen. Niet valt uit te sluiten dat de deelnemers in overwegende mate kritisch zijn op de gemeentelijke beleidskeuzes. In elk geval zijn ze betrokken bij het onderwerp afvalscheiding; dat is niet elke Nederlander.

Onlangs werd in de Volkskrant aangegeven dat 60% van de Nederlandse bevolking huishoudelijk afval scheidt. Zoals we verderop zien liggen de scores in Zoetermeer aanzienlijk hoger. Daarin is de 'scheve' representatie ook zichtbaar.

Dat maakt het signaal niet minder krachtig. Verreweg de meeste respondenten wijzen alle beleidskeuzes af. Het is aan de politiek om de betekenis hiervan te duiden. Maar het is primair van waarde voor de inwoners die hun keuze nog niet hadden gemaakt: wel of niet instemmen met het afvalbeleid.

Als we de enquête niet op 4 februari hadden beëindigd was het aantal respondenten nog verder doorgegroeid. Dagelijks bleef de website bezocht worden. Spijtoptanten kunnen hun mening over het referendumvraagstuk gelukkig wel nog kwijt bij activiteiten van andere maatschappelijke groeperingen.

We hebben de wijken ingedeeld in 5 clusters:

- I Oosterheem (Oost)
- II Noord: Seghwaert, Noordhove en De Leyens
- III West: Buytenwegh en Meerzicht
- IV Rokkeveen (Zuid)
- V Centrum: Stadscentrum, Oude Dorp, Driemanspolder en Palenstein

Op hoofdlijnen ontlopen deze clusters elkaar niet zo heel veel wat betreft het eigen afvalscheidingsgedrag en het oordeel over de gemeentelijke beleidsonderdelen. Omdat Oosterheem geen particuliere containers kent en daar dus alles in beginsel 'ondergronds' en dus gescheiden kan worden ingeleverd, neemt deze wijk - begrijpelijkerwijs - de meest aparte positie in. Dat blijkt al uit de respons die voor Zoetermeers jongste wijk het laagst was:

	I Oost	II Noord	III West	IV Zuid	V Centrum
aandeel per cluster	8%	35%	24%	20%	13%
verdeling aantal inwoners	19%	27%	21%	16%	17%
over-/ondervertegenwoordiging	-58%	26%	16%	25%	-21%

Voor de Oosterhemers die aan de wijkdialoog deelnamen lag in de bijzondere wijk situatie ook de grondslag voor de relatieve lage belangstelling om aan de enquête deel te nemen. Het is ook Oost dat het vaakste de meest afwijkende scores oplevert voor hele vragenlijst. Daarover later meer. Ook Centrum kent een ondervertegenwoordiging. West is hiermee het meest 'gemiddeld', wat ook blijkt uit het minst vaak afwijkende scores voor de hele vragenlijst. Noord en Zuid zijn het best vertegenwoordigd. De wijkdialogen boden geen verklarende factoren daarvoor. De afstand tot milieueilanden is het in elk geval niet (voor beide verschillend, zie verderop).

De belangstelling voor de deelname aan de wijkdialogen leverde een genuanceerdere verdeling op:

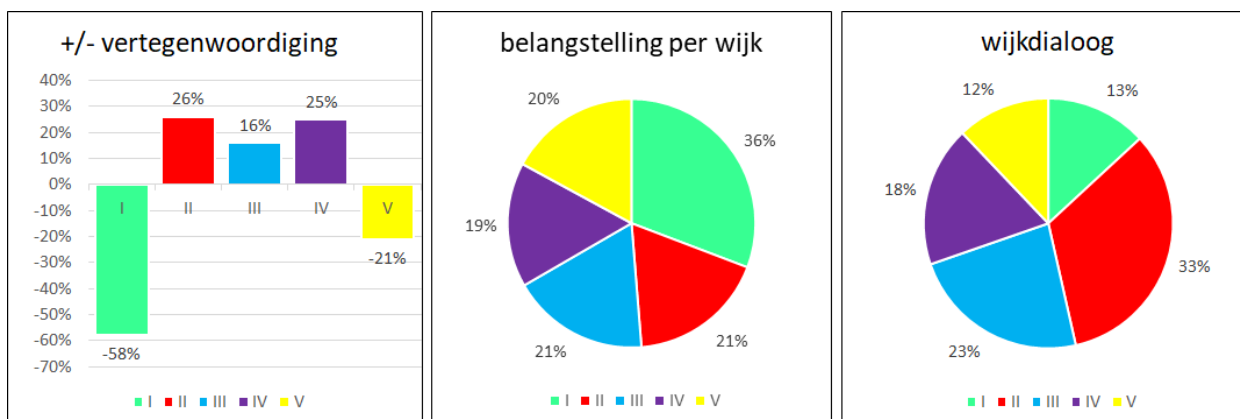
	I Oost	II Noord	III West	IV Zuid	V Centrum
aandeel per cluster	8%	35%	24%	20%	13%
aandeel belangstelling wijkdialoog	13%	33%	23%	18%	12%
belangstelling per cluster	36%	21%	21%	19%	20%

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



Binnen Oosterheem was dus een stuk meer belangstelling (36% van de respondenten in die wijk; ruim 1/3) dan in de andere vier clusters (ongeveer 1/5) om nader van gedachten te wisselen over het beleid en over de uitkomsten van het onderzoek. Hieronder wordt bovenstaande anders gevisualiseerd:



De uitkomsten

In Bijlage 1 staan alle gegevens die we voor de rapportage gebruikt hebben. In de tabellen zijn de verschilpercentages ten opzichte van het gemiddelde opgenomen. Bijlage 1a betreft meer algemene inzichten; Bijlage 1b gaat over het (gemeentelijk) beleid.

De respondenten werd ook gevraagd een aantal basisfeiten voor de eigen situatie in te vullen, zoals het bezit van een tuin, de grootte ervan, de soort woning (appartement of grondgebonden) en het aantal personen in het huishouden. Naar de leeftijd van de respondent werd niet gevraagd. Dat zou bij nadere onderzoeken of verkenningen wellicht toch een interessante factor kunnen zijn. In deze rapportage gaan we beperkt in op verschillen ten aanzien van deze persoonlijke omstandigheden. Dat is zeker waardevol om ook nog verder naar te kijken. Voor de ondersteuning in het kader van deze 'referendum-campagne' is daar van af gezien.

Zoals al was aangestipt ligt het scheidingsgedrag voor huishoudelijk afval, in dit onderzoek, in Zoetermeer aanzienlijk hoger dan onlangs voor Nederland was aangegeven. Zie onderstaande tabel voor de verschillen tussen de wijken/clusters:

scheiding	Chemisch	GFT	Papier	PBD	Glas	
Oost	94%	70%	90%	70%	89%	82%
Noord	92%	88%	94%	81%	94%	90%
West	92%	84%	94%	74%	94%	87%
Zuid	92%	82%	92%	71%	93%	86%
Centrum	94%	74%	92%	74%	96%	86%
Zoetermeer	93%	79%	92%	74%	93%	86%
Nederland						60%

Binnen Zoetermeer verschilt de afstand van huis tot een milieu-eiland per wijk, zie Tabel 1. In Rokkeveen (Zuid) is die afstand het grootst, in Oosterheem (Oost) het kleinst. De afstand tussen de woning en een milieueiland speelt voor de scheiding van papier en glas niet echt een rol, zoals uit de volgende tabel blijkt:

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



Scheiding vs. afstand milieueiland				
	PBD	papier	glas	gem.
< 100 m	76%	92%	94%	87%
100 - 400 m	82%	95%	95%	91%
> 400 m	71%	92%	92%	85%
totaal:	77%	95%	95%	89%

Boven de 400 meter afstand wordt iets minder papier en glas gescheiden.

PBD wordt het meest gescheiden als er binnen 400 meter een milieueiland is maar niet dichterbij dan 100 meter.

Boven de 400 meter wordt het percentage gescheiden PBD-afval aanmerkelijk lager.

Enkele aanvullende opmerkingen, waarvan de onderliggende getallen/percentages niet integraal zijn opgenomen in deze rapportage:

- 83% van de tweepersoonshuishoudens, zonder kinderen, in een appartement scheidt PBD;
- In eengezinswoningen scheiden juist grotere gezinnen het best (86%);
- GFT-scheiding in appartementen is aanzienlijk lager (41%) dan in eengezinswoningen (81%);
- Het scheiden van glas gaat bewoners van eengezinswoningen iets beter af (94% tegen 91%).

Wat betreft de overige algemene gegevens over het gebruik van het Zelfbrengdepot, Kringloop en het laten ophalen van grofvuil, zie onderstaande tabel:

overig	Depot	Kring	Ophalen		Voor-/Nascheiding?		
			Grofvuil	gem.	Voor	Na	€€ Na?
Oost	95%	65%	43%	70%	57%	43%	31%
Noord	92%	69%	49%	72%	56%	44%	19%
West	83%	68%	57%	72%	56%	44%	29%
Zuid	95%	65%	46%	71%	55%	45%	20%
Centrum	79%	77%	49%	72%	59%	41%	21%
totaal:	89%	69%	49%	71%	57%	43%	24%

Daarin staat ook het antwoord op de vraag of men in beginsel voorstander is van voorscheiding of nascheiding. 43% kiest voor nascheiding - dat geschiedt via de gemeente - maar slechts 24% wil daar ook voor betalen.

Oordelen over het beleid

De respondentoordelen geven bijzonder weinig steun aan de belangrijkste beleidsonderdelen:

beleid?	€ grofvuil	4 weken	Diftar	extra PBD	3,5 kg rest	2 kg rest	gem.
Oost	11%	7%	21%	59%	20%	7%	21%
Noord	14%	12%	13%	37%	17%	9%	17%
West	14%	15%	12%	50%	19%	8%	20%
Zuid	15%	13%	13%	46%	13%	4%	17%
Centrum	7%	17%	11%	51%	20%	10%	19%
totaal:	12%	13%	14%	49%	18%	8%	19%

Voor de genuanceerdere inzichten zie Bijlage 1b, waar te zien is welk deel van de respondenten twijfelt of neutraal oordeelt. De 'eindscore' van 19% 'ja' is al laag, zonder het vraagstuk over het invoeren van de oranje (extra) container (49%) zou die dalen naar **13%**, tevens het gemiddelde voor de drie 'gemeentelijke' onderdelen. De plannen om het restafval per persoon gaandeweg te maximaliseren naar de genoemde kilo's zijn immers ingezet door Rijksbeleid als vertaling van Europese richtlijnen.



Of er überhaupt ruimte is voor een extra container, oordeelt men behoorlijk in balans (Tabel 15): 41% zegt van wel, 44% zegt van niet. Onder die laatste groep bevinden zich waarschijnlijk relatief meer bewoners van appartementen. De grootte van de tuin speelt echter geen rol in deze afweging (geen detailgegevens over opgenomen).

Het verminderen van de ophaalfrequentie restafval (grijze bak) tot eens per 4 weken zou volgens onze respondenten de volgende problemen opleveren:

Overlast: ...	stank	ongedierte	overvolle containers	zwerfvuil	overig
Oost	73%	63%	70%	60%	6%
Noord	67%	56%	63%	48%	20%
West	71%	55%	66%	51%	24%
Zuid	69%	67%	68%	49%	16%
Centrum	70%	60%	64%	50%	12%
Totaal:	70%	60%	66%	52%	16%

Van de respondenten vreest 81% voor extra overlast als het restafval 4 weken moet wachten voordat het wordt opgehaald, zie Tabel 14. Vooral in Oosterheem is die verwachting hoog. Van de vier vooraf aangedragen categorieën werd alleen 'zwerfvuil' iets minder vaak aangekruist (52% van de respondenten). De andere drie werden in ongeveer 2/3 van de ingevulde vragenlijsten genoemd. Deze hoge overlastvrees hangt uiteraard samen met het negatieve oordeel over dit beleidsonderdeel: 70% zegt daartegen 'nee' (zie Tabel 13).

Geen alternatief

Als initiatiefnemers hadden we bedacht om na te gaan of er wellicht draagvlak is voor een alternatief, nl. het invoeren van een cyclus van 3 weken voor alle 3 de containers (grijs, groen en oranje). Zoals in Tabel 20 staat weergegeven zegt 53% 'nee' tegen deze suggestie. De ja-kiezers en twijfelaars houden elkaar goed in evenwicht (23% vs. 24%).

Verder?

Met deze rapportage beëindigt De Goede Dialoog de inzet in relatie tot het afvalreferendum. Op de slotbijeenkomst op 7 maart 2022 worden geen nieuwe inzichten gepresenteerd. Dit samenzijn staat in het teken van ontmoeting, mede voor de respondenten die niet aan de digitale wijkdialogen hebben deelgenomen. Ook andere belangstellenden zijn van harte welkom.

De gegevens die wij hebben verzameld willen we graag ter beschikking stellen aan de gemeente. Er zijn door ons nog veel potentiële kruisverbanden niet onderzocht en die kunnen best nog waardevolle informatie opleveren voor de aanpak van het toekomstig afvalbeleid.

Uiteraard maken de emailadressen die men verstrekke voor het ontvangen van deze rapportage en voor de aanmelding voor de wijkdialogen geen deel uit van die gegevens.



HOOFDSTUK 3 De vijf wijkclusters scherper bezien

Voor alle clusters is sprake van een goede betrokkenheid bij het vraagstuk van afvalscheiding. Oosterheem kende een mindere respons dan gemiddeld, zoals al werd gesteld is dat niet onverwacht. In algemene zin ontlopen de oordelen over het gemeentelijk beleid elkaar per wijkcluster niet zo veel. Niettemin zijn er enkele typerende schetsen per cluster aan te geven.

Cluster I Oost (Oosterheem):

- Meeste afwijkingen t.o.v. stadsgemiddelden
- Meer gebruik zelfbrengdepot (+6% > 95%)
- Minst laten ophalen grofvuil (-7% > 43%)
- (verreweg) Kleinste afstand tot een milieu-eiland
- Minste scheiding GFT (-13% > 70%)
- Meest bereid betalen voor nascheiding (+9% > 13%)
- Fors negatief (-18% > 5%) over alternatieve 3 wekencyclus

Cluster II Noord (Noordhove, Seghwaert en De Leyens):

- Beste scheiding PBD (+5% > 80%)
- Beste scheiding GFT (+6% > 88%)
- Meest negatief over 3 weken-cyclus (+5% > 58%)
- Minst positief over invoeren extra container (-8% > 38%)

Cluster III West (Buytenwegh en Meerzicht):

- Meest gemiddelde deelname naar inwonerverdeling (24% vs. 21%)
- Minste afwijkingen in algemene zin > 'de gemiddelde wijk'
- Meer gebruik zelfbrengdepot (+6% > 95%)
- Meest laten ophalen grofvuil (+7% > 57%)

Cluster IV Zuid (Rokkeveen):

- Meer gebruik zelfbrengdepot (+6% > 95%)
- Grotere afstand milieu-eiland; (+14% > 61%) grotere afstand dan 400 meter
- Meest optimistisch over 3 weken-cyclus (+5% > 29%)
- Minst negatief (-6% > 38%) over ruimte extra container

Cluster V Centrum (Stadscentrum, Oude Dorp, Driemanspolder en Palenstein):

- Minder gebruik zelfbrengdepot (79% < 89%)
- Kleine afstand milieu-eiland; (+6% > 23%) minder dan 100 meter
- Minder scheiding GFT (-9% > 74%)
- Hoger gebruik kringloop (+8% > 77%)
- Meest negatief over 3 weken-cyclus (+7% > 53%)
- Meest negatief over het betaald ophalen van grofvuil (+6% > 93%)



HOOFDSTUK 4 Conclusies en adviezen in woorden

We zouden met het voorafgaande kunnen volstaan. De cijfers spreken voor zich. Dit afvalbeleid lijkt ongewenst. De grote weerzin tegen de voorstellen was ook goed merkbaar tijdens de digitale wijkdialogen. Wat ons daarbij toch een beetje verbaasde was dat veel deelnemers niet wisten wat het via het referendum bestreden beleid feitelijk behelst. Menig respondent had onze eigen toelichting op 'het voorafgaande' niet goed gelezen en zich vol enthousiasme direct op de vragen gestort. Al snel werd de voorlichtende rol van ons vrij groot. Veel deelnemers spraken hun verbazing uit over het gebrek aan voorlichting over het beleid én over het referendum. "Hooft de gemeente dit niet doen?" werd regelmatig ingebracht. We hebben verwachtingsvol verwezen naar 'toekomstige gemeenteberichten', bijvoorbeeld in Het Streekblad, maar die hoop werd lang gelogenstraft. Ook de actuele aandacht voor het referendum lijkt ons aan de karige kant.

Voorlichting over 'wat hoort waarin' is in algemene zin ondermaats, zo werd gesteld. Algemene informatie van de gemeente is spaarzaam. En veel rommel bij overladen milieu-eilanden zou toch voorkomen kunnen worden als ter plaatse betere tips en voorbeelden zouden worden aangedragen? Mogelijk zouden hier ook camera's preventief kunnen werken. Nu is het vaak zo dat áls er eenmaal iets 'fouts' – bijvoorbeeld een hele lampconstructie, een hardglas magnetronplateau – bij een milieu-eiland of bij een ondergrondse buurtcontainer is achtergelaten er kennelijk een soort signaal van uitgaat dat op deze plek meer onbedoeld afval kan worden gedumpt. Het wordt dan snel een verzamelplaats voor zaken die thuis in de hoek 'ooit-naar-het-depot' werden verzameld. Sneller opruimen, dus. En betere voorlichting en voorbeelden. En camera's? Als je weet dat mogelijk wordt vastgelegd dat je iets doet wat niet de bedoeling is ...

Onze 3 wekencyclus heeft weinig steun, vooral omdat dit tijdens de warmere maanden als te hinderlijk werd ingeschat. Waarom dan geen wissel-systeem? Een (koud) half jaar 3 weken, een half jaar volgens een systeem van 2 weken voor groen, grijs en oranje? Zo moeilijk kan dat niet zijn om te regelen, zo werd gesuggereerd.

Toch vragen meer principiële vragen wellicht meer, of eerst, aandacht. De kosten van bepaalde verwerkingsonderdelen zijn niet allemaal stabiel. Minimaal ingeschatte inverdieneffecten kunnen zo maar snel omslaan in verliesposities. We zijn inmiddels al twee jaar verder dan toen de beleidsnota het eerste (ambtelijke) licht zag. In Bijlage 2 wordt verwezen naar een tamelijk verhelderende studie naar de voor- en nadelen Diftar. Wij raden iedereen aan dat te lezen. Andere, ook interessante, verkenningen zijn te vinden op <https://www.ipnormag.nl/publicaties/>.

Voor de toekomst ligt er verantwoordelijkheid op diverse niveaus:

- a) Landelijk: cruciaal is het aanpakken van de bron van veel afvalkwaad: alle ondernemers moeten directer en gericht werk maken van minder verpakgebruik, in de reguliere productie (waaronder levensmiddelen), de talloze webwinkels (met te grote verzenddozen) en de verpakkingsindustrie zelf.
- b) (Boven)regionaal: samenwerken met en afstemmen op buurgemeenten (ook die niet bij onze Metropoolregio horen) kan afvaltoerisme beperken ... en waarschijnlijk ook geld besparen.
- c) Gemeentelijk: meer en (vooral) betere voorlichting, maatwerk richting verschillende doelgroepen (jongeren, anderstaligen, slechtlezenden).
- d) Wijk- en buurtniveau: ondersteuning en begeleiding van bewonersplatforms die zich hiervoor willen inzetten. Groepsbijeenkomsten zoals onze wijkdialogen ...?
- e) Algemeen: stimuleren en belonen in plaats van afremmen en (financieel) straffen.
- f) Nog algemener: waarom doen we dit? Welke maatschappelijke doelen willen we bereiken?

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



BIJLAGE 1 a

Tabellen algemene voorkeuren en gedrag

22%	> 15%
12%	10-15%
7%	5-10%
5%	0-5%
-3%	-5-0%
-8%	-5-10%
-13%	-10-15%
-18%	<-15%
kleurcodering verschil-%'s	

Afstand Milieu-eiland			
	< 100	> .. <	> 400
Oost	26%	-8%	-18%
Noord	-2%	8%	-6%
West	-2%	-7%	9%
Zuid	-8%	-6%	14%
Centrum	6%	5%	-10%
totaal:	17%	36%	47%

Tabel 1

Scheiding Chemisch afval		
	nee	ja
Oost	-2%	2%
Noord	1%	-1%
West	0%	0%
Zuid	1%	-1%
Centrum	-2%	2%
totaal:	8%	92%

Tabel 2

Scheiding GFT		
	nee	ja
Oost	13%	-13%
Noord	-6%	6%
West	-1%	1%
Zuid	0%	0%
Centrum	9%	-9%
totaal:	18%	82%

Tabel 3

Scheiding Papier		
	nee	ja
Oost	3%	-3%
Noord	-1%	1%
West	-1%	1%
Zuid	1%	-1%
Centrum	1%	-1%
totaal:	7%	93%

Tabel 4

Scheiding Plastic en Blik		
	nee	ja
Oost	6%	-6%
Noord	-5%	5%
West	1%	-1%
Zuid	4%	-4%
Centrum	1%	-1%
totaal:	25%	75%

Tabel 5

Scheiding Glas		
	nee	ja
Oost	5%	-5%
Noord	0%	0%
West	0%	0%
Zuid	1%	-1%
Centrum	-2%	2%
totaal:	6%	94%

Tabel 6

Gebruik Zelfbrengdepot		
	nee	ja
Oost	-6%	6%
Noord	-3%	3%
West	6%	-6%
Zuid	-6%	6%
Centrum	10%	-10%
totaal:	11%	89%

Tabel 7

Gebruik Kringloop		
	nee	ja
Oost	4%	-4%
Noord	0%	0%
West	0%	0%
Zuid	3%	-3%
Centrum	-8%	8%
totaal:	31%	69%

Tabel 8

Op laten halen Grofvuil		
	nee	ja
Oost	7%	-7%
Noord	1%	-1%
West	-7%	7%
Zuid	3%	-3%
Centrum	1%	-1%
totaal:	50%	50%

Tabel 9

Voor- of Nascheiding?		
	Voor	Na
Oost	-1%	1%
Noord	0%	0%
West	0%	0%
Zuid	2%	-2%
Centrum	-3%	3%
totaal:	44%	56%

Tabel 10

Betalen Nascheiding?		
	nee	ja
Oost	-9%	9%
Noord	3%	-3%
West	-7%	7%
Zuid	2%	-2%
Centrum	1%	-1%
totaal:	78%	22%

Tabel 11



BIJLAGE 1 b

Tabellen oordelen beleidsonderdelen

22%	> 15%
12%	10-15%
7%	5-10%
5%	0-5%
-3%	-5-0%
-8%	-5-10%
-13%	-10-15%
-18%	<-15%

kleurcodering
verschil-%'s

€40 ophalen Grofvuil?		
	nee	ja
Oost	2%	-2%
Noord	-1%	1%
West	-1%	1%
Zuid	-2%	2%
Centrum	7%	-7%
totaal:	87%	13%

Tabel 12

Lagere frequentie Restafval?			
	nee	neutraal	ja
Oost	9%	-3%	-6%
Noord	1%	0%	-1%
West	-1%	0%	2%
Zuid	-1%	1%	0%
Centrum	-5%	1%	4%
totaal:	70%	17%	13%

Tabel 13

Probleem 4 wkn Grijs?		
	nee	ja
Oost	-7%	7%
Noord	1%	-1%
West	-1%	1%
Zuid	0%	0%
Centrum	3%	-3%
totaal:	19%	81%

Tabel 14

Ruimte voor extra container?			
	nee	twijfel	ja
Oost	8%	-7%	-1%
Noord	2%	1%	-2%
West	-2%	0%	2%
Zuid	-6%	3%	3%
Centrum	4%	-2%	-2%
totaal:	44%	15%	41%

Tabel 15

Aparte container PBD?			
	nee	neutraal	ja
Oost	-10%	-3%	13%
Noord	8%	0%	-8%
West	-3%	-1%	4%
Zuid	-2%	1%	1%
Centrum	-7%	2%	5%
totaal:	39%	15%	46%

Tabel 16

Restafval max. 2,0 kg/week			
	nee	neutraal	ja
Oost	1%	-1%	-1%
Noord	0%	-1%	1%
West	-1%	0%	0%
Zuid	3%	1%	-4%
Centrum	-4%	2%	2%
totaal:	72%	20%	8%

Tabel 17

Restafval max. 3,5 kg/week			
	nee	neutraal	ja
Oost	3%	-5%	2%
Noord	1%	-1%	0%
West	0%	-2%	2%
Zuid	-1%	5%	-4%
Centrum	-2%	0%	3%
totaal:	54%	28%	18%

Tabel 18

Wat moet in welke container?			
	nee	twijfel	ja
Oost	4%	1%	-6%
Noord	-2%	-2%	4%
West	0%	-1%	2%
Zuid	1%	5%	-6%
Centrum	0%	-1%	0%
totaal:	4%	10%	86%

Tabel 19

Alternatief 3 wekencyclus?			
	nee	twijfel	ja
Oost	1%	18%	-18%
Noord	5%	-5%	0%
West	-3%	1%	2%
Zuid	-2%	-4%	5%
Centrum	-7%	6%	1%
totaal:	53%	24%	23%

Tabel 20

DIFTAR?			
	nee	neutraal	ja
Oost	-2%	-5%	8%
Noord	0%	0%	0%
West	2%	-1%	-1%
Zuid	-3%	4%	0%
Centrum	3%	-1%	-2%
totaal:	68%	19%	13%

Tabel 21



BIJLAGE 2

IMPRESSIES WIJKDIALOGEN

De kop is er af! Op woensdag 9 februari was de eerste Wijkdialoog over het afvalreferendum.

Vrijdagavond 4 februari hadden 1.024 Zoetermeeders de vragenlijst ingevuld. Een fantastisch resultaat. De formulieren blijven nog steeds binnendruppelen ...

Met een zo grote respons zijn de uitkomsten niet zo maar wat cijfers op een rij. De inzichten die hieruit af te leiden zijn hebben een sterk representatieve basis voor de gehele gemeente Zoetermeer. Omdat we het eindrapport pas volledig uitbrengen op vrijdag 4 maart, zullen we onze tussentijdse berichten over de wijkdialogen niet volstoppen met veel overzichten. Op maandag 21 februari wordt tijdens de gemeenteraad een eerste samenvatting aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden.

Het spits werd gisteravond afgebeten door Oosterheem. Door de korte bevestigingstermijn was de opkomst minder groot dan voorzien. We overwegen daarom een extra bijeenkomst te beleggen voor deze 'Cluster I'. Maar de wijkdialoog zelf was daardoor niet minder geslaagd. De wijkbewoners hadden waardevolle opmerkingen en ze droegen ook goede mogelijke verklaringen aan voor het feit dat hun wijk op bepaalde onderdelen van de enquête afwijkt van het stadsgemiddelde. Een belangrijk aspect daarvan is het ontbreken van eigen afvalcontainers. De hele wijk Oosterheem is voorzien van een dekkend netwerk van ondergrondse buurtcontainers en milieu-eilanden.

In vergelijking met andere wijken heeft Oosterheem een lage respons, maar de belangstelling om in een wijkdialoog verder van gedachten te wisselen was daarentegen een stuk hoger dan gemiddeld. Het oordeel over de onderdelen van het afvalbeleid ontloopt het gemeentelijk beeld niet: dat is verre van positief.

Op dinsdag 15 februari waren er twee sessies Wijkdialoog. Vanuit de wijken De Leyens, Noordhove en Seghwaert was de belangstelling erg groot. Maar liefst 359 Zoetermeeders uit deze wijken hadden op 4 februari onze enquête ingevuld, waarmee deze 'wijkcluster' de grootste betrokkenheid toonde. Binnen deze wijken wordt relatief meer zelf afval gescheiden dan gemiddeld in de stad. Met name het scheiden van plastic, blik en drankverpakkingen PBD (80% vs. 75%) en GFT (88% vs. 82%) gebeurt hier meer. Over het voorstel om een extra (oranje) PDB-bak in te voeren was deze cluster het duidelijkst: 48% wijst dit af (gemiddeld Zoetermeer 39%). Daarmee is nog geen meerderheid in de stad voorstander (46%), omdat een groot deel (15%) hierover twijfelt.

Voor de deelnemers aan deze wijkdialoog was de samenhang tussen deze voorkeuren (zelf al meer scheiden, een extra container is dan niet nodig) herkenbaar.

Over het alternatief ophaalritme dat in de enquête werd getoetst - alle 3 containers in een 3-wekelijkse cyclus - werd een interessante suggestie gedaan: 's winters zou dat een prima manier zijn, maar in de warmere maanden niet. Dat laatste is ook terug te vinden in de massale afwijzing van de lagere frequente van de grijze bak voor restafval: slechts 13% van de Zoetermeeders antwoordt 'ja' op deze vraag.

En we leren er zelf ook weer van. Na onze uitleg waarom het helaas niet in zaaltjes kon worden georganiseerd gaven diverse mensen aan deze digitale vorm te prefereren, ook al was het voor een enkeling hun eerste onlinebijeenkomst. Het is voor alleenstaanden met kinderen, ouderen en mensen die moeilijk ter been zijn een hele kluit om naar een zaaltje te gaan. Thuisblijven is prima, en zeker zo veilig. Dus mocht DeGoedeDialoog voortbestaan, dan niet alleen fysiek, maar ook digitaal.

De Goede Dialoog

Enquête over het Afvalreferendum in Zoetermeer



Op woensdag 16 februari was het digitale platform voor bewoners uit Buytenwegh en Meerzicht. Opnieuw bleek er grote betrokkenheid én zorg te bestaan over het afvalbeleid van de gemeente. Veel ergernis over het niet tijdig legen van containers en over het dumpvuil dat bijgeplaatst wordt zodra er ergens iets van grofvuil is klaargezet om te worden opgehaald. Dat verschijnsel lijkt niet minder te zullen worden indien voor dat ophalen betaald moet gaan worden in de toekomst, zo was de verwachting. Er werd een sterk appel gedaan om bij de landelijke overheid aan te dringen op maatregelen die de bron van veel afval aanpakt: de verpakkingen van allerlei producten, in het bijzonder bij de verzendingen die thuis bezorgd worden. Zonder een verandering in deze praktijk is eigen inzet op afvalbeperking/-scheiding toch een beetje 'water naar de zee dragen'.

Een van de deelnemers maakte ons attent op een interessante studie naar voor- en nadelen van tariefdifferentiatie, een van de onderdelen van het gemeentelijk beleidsplan. Wij geven die tip graag door: [Diftar als beleidsinstrument bij huishoudelijk afvalbeheer - VANG Huishoudelijk afval \(vang-hha.nl\)](#).

Op donderdag 17 februari bespraken de inwoners van Rokkeveen de uitkomsten van onze enquête. Op hoofdlijnen wijkt Rokkeveen niet echt af van het algemene stadsbeeld. Het valt ons op dat ondanks de vele overeenkomsten – te veel zwerfvuil rondom/bij de milieu-eilanden; te volle of geblokkeerde containers; te veel overlast van afvalstapelings als ergens iets wordt klaargezet om kennelijk afgehaald te worden - er elke avond ook weer andere accenten worden gezet. Zo werd afvaltoerisme in - door Zoetermeeders, of vanuit een buurgemeente als daar net weer andere ongelukkige keuzes worden gemaakt - als een te verwachten gevolg gezien van verschillende maatregelen. Waarom wordt dit niet regionaal geregeld, of tenminste goed afgestemd? Ligt hier een taak voor de provincie?

En de consultancyklassieker 'Why-How-What?' kwam ook indirect ter tafel: wat is eigenlijk de bedoeling van dit beleidsplan? Veel maatregelen, maar op welk achterliggend doel wil de gemeenteraad sturen: financiële beperking, gedragsverandering of het realiseren van een beter milieu? Genoeg om verder over van gedachten te wisselen. Maar niet (meer) binnen de huidige opzet van De Goede Dialoog. Wie weet ...

En het laatste woord in onze wijkdialogen over het afvalreferendum was op vrijdag 18 februari aan de inwoners van het centrumgebied. Een gemêleerde groep (Palenstein, Driemanspolder, Stadscentrum, Oude Dorp) met enkele uitschieterende kengetallen: minder gebruik zelfbrengdepot, relatief goede nabijheid milieu-eilanden en hoger gebruik van de kringloop. Maar liefst 93% wijst het betaald ophalen van grofvuil af; het stadsgemiddelde is 87%, hetgeen ook al een stevig signaal genoemd kan worden. Waar blijft de voorlichting vanuit de gemeente, was een wederom veel gestelde vraag waarop wij geen antwoord konden geven.

Voor veel Zoetermeeders is het volstrekt onduidelijk wat nou eigenlijk de bedoeling is van het beleid(splan). Menigeen vermoedt een puur financiële insteek (bezuinigingen) en dat lijkt nou niet bepaald een stimulerende factor voor burgers en bedrijven om meer milieubewust met afval om te gaan. Het dumpen bij milieu-eilanden en bij aangeboden (op te halen) grofvuil is al schering en inslag. Met het invoeren van deze beleidsmaatregelen wordt dat gegarandeerd nog erger, zo is de algemene verwachting en vrees. Meer en betere voorlichting, ook ter plaatse van de milieu-eilanden, zou al een boel kunnen verbeteren.